

Zahlawwa

LTF Vidzemes novada izdevums

Nr. 1

PIEKTDIEN, 1990. GADA 4. MAIJA

CENA 25 kapeikas

MŪSU VIENĪGAIS — BALTIJAS CEĻŠ!

J. TANCERA foto

OTRREIZ DZIMIS JEB VIENOTI DARBOS!

Tā nu ir sagadījies, ka pēc LTF Valmieras rajona nodaļas informatīvā biļetena 14. numura «Tālavas» atkal sāk iznākt ar 1. numuru. Kādu apsvērumu vadīti, izvēlējamies sev šādu turpmāko ceļu? Pirmkārt, kā jau visiem ļoti zināms, Baltiju piemeklējis neredzēts papīra bads. Tā kā mūsu vidū ir daži, kuriem, par spīti visam, ir iespēja sagādāt papīra rezervi, nolēmām kooperēties. Otrkārt, palasot vairāku rajonu LTF informatīvos biļetenus, konstatējam, ka problēmas vairumā gadījumu ir kopīgas. Treškārt, ļoti daudz bija īpaši interesantu materiālu, kurus ar sava rajona informatīvā biļetena starpniecību var dot atklātībā tikai vienā rajonā, bet turpmāk tos lasīs lielais vairums Vidzemes iedzīvotāju. Un, apsverot visus «par» un «pret», mēs nolēmām izveidot kopīgu Vidzemes laikrakstu, kas pauz LTF viedokli (vairumā gadījumā), un censties to veidot interesantu.

Ir ievērojami paplašinājies mūsu kolektīvi — pa vienam korespondentam strādā katrā rajonā. Konkrētāk par to pastāstīsim nākamajā numurā.

Ir daudz dažādu ieceru. Viena no tām — pavisam jauna rubrika «Intervē lasītājs». Viena rajona ietvaros, iespējams, tai nebūtu vajadzīga efekta, taču tagad jums, cienījamie lasītāji, ir iespēja uzdot savus jautājumus arī ikvienam kaimiņraiona pārstāvim. Lūdzu, ja jums ir tāda vēlēšanās, varat sākt jau rakstīt.

Valmieras rajona un nedaudzki kaimiņrajonu lasītāji jau pazīst mūs no tiem laikiem, kad «Tālavas» bija Valmieras rajona izdevums. Taču šoreiz nevajadzētu uzvert šo kā to, iepriekšējo izdevumu, jo šim ir pavisam cits statuss.

Ceram, ka sapratīsities tikpat labi kā līdz šim.

INESE VINKLERE,
redaktore

VIDZEMĒ — VIDZEMĒ — VIDZEMĒ PALDIES!

Pateicos tiem cēsniekiem, kas izrādīja savu pilsonisko drosmi un 9. aprīlī atnāca uz mītni Muzeja laukumā, neskatoties uz kara lidmašīnu un helikoptera provokatoriskajiem manevriem virs Cēšim. Pateicos tiem, kas savus karaklaidības dokumentus iemeta urnā. Lai arī Cēsu rajona kara komisārs Dmitrijs Berziņš apgalvo, ka tas neesot likumīgi, apzināsimies, ka katra reforma, katra revolūcija ir pretrunā ar pastāvošo likumdošanu.

Pateicos tiem, kas ar klusuma brīdi pieminēja Tbilisi traģēdiju, kā arī citas padomju armijas asiņainās akcijas.

Mēs varam būt tik brīvi, cik brīvi mēs spējam būt.

GUNTIS LIEPIŅŠ,
LTF Cēsu rajona nodaļas priekšsēdētājs

UZ KURIENI ĻENINU?

Laikam gan smiltieņi var lepoties ar savdabīgu PSRS rekordu (Latvijas noteikti) — viņi pirmie no pilsētas centra aizvākuši Ļeņi-

na pieminekli. Tas tiešām bija varēn ķemīgs ģipša veidojums, piedzīvojis dažādas krāsas un nokrāsas (būtu interesanti noskaidrot, cik kilogramu krāsas izmantots tā regulārai pārkrāsošanai), kas piecēja baložus (varen ērts sēdēšanai un vajadzību pārkrāsošanai) un dažu labu «saulesbrīli» (kāds virs esot visiem apgalvojis, ka viņa metelis tāda paša s... krāsā kā Iljičam). Promvākšanas brīdī tieši esot piebraucis autobuss no Pleskavas, kur satraukie pasažieri nomierināti, ka drīz arī komunistu varu piemeklēs tāds pats liktenis. Pieminekļa daļas nodotas kādam kolekcionāram. Es gan ierosinātu ierīkot specparku, kurā novietot visus specpieminekļus (ļepinus, pelšes, tankus, lielgabalus utt.), un visur tur ielaist ar specaplicībām (lai var veldzēties patīkamās atmiņās) un āzēmju turistus (par valūtu). Tādējādi āzēmnieki varētu redzēt gan komunistiskās ideoloģijas «makslinieciskās» izpausmes, gan pašus komunisma ceļus un līdz ar to it pieklājīgi papildināt plāno Latvijas valūtas maciņu (nekur par šādu parku pasaulē nav dzirdēts). Vēl jāpiebilst, ka arī Valkā jau labu laiciņu baznīcu «nesargā» lielgabals.

Protams, pieminekļi ir viena lieta, bet tikpat «interesants» ir arī Ļeņina mauzoleja jautājums.

Latvijas presē jau ir «apspēlēts» jautājums, vai nav amorāli izrādīt mirušo apskatei kā tādu izbāzeni dabas muzejā. Bet vai vispār tas ir Ļeņins, kuru var aplūkot mauzolejā? Ir vislielākais pamats domāt, ka tur visdrīzāk ir vaska lēlle. Nu kaut vai tas, ka mauzoleju regulāri sīdž uz «profilaksi». Citi-gāki ekskursiju vadītāji man ir stāstījuši, ka pēc šīm profilaksem proletariāta vadoņa matu vainags un bārdiņa ir krietni kuplāki nekā pirms tam... Kur tad vēl aizliegumus mauzolejā fotografēt! Ari no liecinieku liecībām (šāda rakstura vēstuli uz «Ziemeļlatviju» atsūtījis ilgus gadus Ziemeļu noņemnes pavadītājs Joahims Pencis) izriet, ka paši čekisti to īpaši nav slēpuši.

Bet kur tad palicis Ļeņina liķis? Jautājums paliek atklāts. P.S. Ceru, ka «Tālavas» kolektīvs darīs visu, lai nākamo V. I. Ļeņina dzimšanas dienu mēs varētu kopīgi atzīmēt specparka akmens, bronzas, čuguna, ģipša, marmora un cita materiāla ļepīnu sabiedrība.

VENTS KRAUKLIS

NEUZVARAMĀ?!...

Atnācis pavasaris un līdz ar to arī kārtējais iesaukums padomju bruņotajos spēkos. Šķiet, šoreiz tas visai kardināli atšķirsies no visiem iepriekšējiem.

PIRMĀ ATKĀPE

Pagājušajā rudenī LNNK Cēsu rajona nodaļa organizēja armijas tēmai veltītu pasākumu Pils parkā. To atbalstīja arī Sieviešu liga un Latvijas Cilvēka tiesību aizstāvēšanas liga. Parkā sapulcējās daudz vairāk par pusotra simta cilvēku, pārsvarā mātes, sievas, māsas, ligavas, Puiši, kam rudenī vajadzēja vilkt mugurā zaidāto frenci, uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmi. Kara komisariāta pārstāvju nebija, toties viņu «kanti» turēt centās LKP rajona komitejas instruktors, apgalvojot, ka tas velns nemaz tik melns nesot, armija vira cilvēkam nepieciešama (protams, gadās, ka kāds atgriezās mājās cinka zārkā, kāds tiek paspīdzināts, iekausīts). Un tad vēl iesaukšanas komisijā varot piedalīties sabiedrisko organizāciju pārstāvji, protams, tikai «piedalīties»...

Pēc šī pasākuma daži Cēsu puiši meklēja iespēju atteikties no PSRS pilsonības, meklēja iespēju iestāties Pacifistu kustībā. Ūdens bija sakustējies...

Šī gada martā Cēsis notika pirmās tiesas prāvas pret tiem, kuri atteikušies dienēt armijā. Pārpildītajā tiesas zālē vairums sieviešu un tikai daži iesaukuma vecuma puiši... Un kara kungi situāciju

Valdis Atāls dzied 31. marta sarīkojumā Cēsu kultūras namā.

U. RĀCĒNA foto

vairs pilnībā nevarēja kontrolēt, jo republikas Augstākā Padome bija jau pieņēmusi likumu par alternatīvo dienestu. Pēc šīm tiesas prāvām (jāsaka gan, viena no tām vēl nav beigusies) papildinājās Pacifistu kustības un «Ugunskrusta» rindas.

OTRĀ ATKĀPE

31. martā Cēsu kultūras namā pavasara iesaukumam veltītu pasākumu organizēja Sieviešu liga. Zālē pulcējās ap 200 cilvēku. Pārsvarā sievietes... Jauniesaucamo pavisms maz. Bija ieradies arī rajona kara komisārs Dmitrijs Bērziņš, kurš gan drīz vien aizgāja. Zēl, Viņš nedzirdēja, ka apgalvojumus, ka dienests nepieciešams, ka

tas jaunekļus norūda gan fiziski, gan morāli, ka alternatīvais dienests diez vai tik drīz sāks darboties, ātri vien sagrāva citi oratori (vairumā gan oratores). 'Zēl, ka viņš nedzirdēja Bāliņa kundzes uzstāšanos. «Ko jūs prasāt no Bērziņa, ko jūs prasāt no Dūdas? Viņi taču nevar absolūti neko, viņi ir tikai siki peškas, apaļas nulles!». Šajā pasākumā pirmo reizi atklāti izskanēja aicinājums par pavasara iesaukuma boikotu. Aicinājums nepakļauties kara kungiem, neparakstīties par pavēstes saņemšanu, neiet uz kara komisariātu. Aicinājums vēlākiem palīdzēt saviem dēliem bet drosmīgiem un izturīgiem līdz galam — nekādus kontaktus ar kara komisariātu!

TREŠĀ ATKĀPE

9. aprīlī mitiņš Muzeja laukumā, Klusuma brīdīs Tbilisi upuru piemiņai. Atkritumu urna karaklausības dokumentu savākšanai. Gandrīz divi simti cilvēku atvadījās no savām sarkanajām, zaļajām un pelēkajām grāmatīnām. Vakara pusē desmitiem sveču Brīvības pieminekļa pamatu vietā — tiem, kas cietuši padomju armijas internacionālās «palīdzības» rezultātā Čehoslovākijā, Ungārijā, Afganistānā, Tbilisi, Baku un citur.

ATGRIEŠANĀS PIE TEMAS

Pēdējie notikumi rajonā ļoti satraukuši kara kungus. No viņu pušes atskanēja draudīgu rajona laikraksta «Druva» redakcijai — būšot tiesas darbi par bezatbildīgu aicinājumu publicēšanu (acimredzot domāti aicinājumi ignorēt pavasara iesaukumu un atteikties no karaklausības dokumentiem). Šajā sakarā redakcijā notika saruna, kurā piedalījās kara komisārs D. Bērziņš, sabiedrisko organizāciju pārstāvji un laikraksta redaktors V. Rudzītis.

D. Bērziņa uzstāšanās tradicionāla — ir bezatbildīgi aicināt cilvēkus pārkāpt likumus, ir slikti mēģināt laupīt pušiem kolosālo iespēju gūt vīra rūdījumu, šausmīgi, ka dažas organizācijas rīko pasākumus, kas palielina kara komisariāta darbinieku slodzi, — tagad jānoskaidro, kas tad atteikušies no saviem karaklausības dokumentiem, lai varētu viņus saukt pie atbildības. Komisāra runā parādījās arī

dažas jaunas nianšes — kāpēc viņu un citus karavīrus sauc par okupantiem, kāpēc padomju armiju lamā par krievu armiju?

Jāpiekrit LTF priekšsēdētāja Gunta Liepiņa domai, ka sabiedrības aktivitātes liet soli pa priekšu likumdošanai. Ja jau pat PSRS Augstākā Padome bija spiesta atzīt Ribentropa—Molotova pakta un slepeno protokolu neatbilstību starptautisko tiesību normām, tad nākošajam loģiskajam solim vajadzēja būt Baltijas valstu okupācijas fakta atzīšanai. Maskavai ar to loģiku tā ir, kā ir, bet tas jau nenozīmē, ka tādi starptautiski likumdošanas akti kā Ženevas 1949. gada Konvencija neeksistē. Eksistē. PSRS to ir parakstījusi. Tikai mēs par šiem dokumentiem ilgus gadus neko nezinājām. Tagad zinām. Un mani (domāju, vēl daudzus) nekas vairs nevar piespiest uzturēt kaut kādus kontaktus ar to armiju, kura pagaidām vēl saimnieko Latvijā, Baltijā.

Tauta ar nepacietību gaida LPSR Augstākās Padomes pirmo sesiju. Cer, ka tur tiks pieņemti lēmumi par neatkarības atjaunošanu. Cer, ka deputātiem par šo soli palīdzēs izšķirties arī Latvijas Republikas Pilsou kongress. Ja tas būs tā, tad arī iesaukšana vai, pareizāk, neiesaukšana padomju bruņotajos spēkos atrisināsies. Cerībā uz to arī rajona izpildkomiteja aizturējusi lēmumu par iesaukšanas komisijas izveidi Cēsu rajonā. Sabiedrīskajai aktivitātei jāiet soli pa priekšu likumdošanai. Neatdosim nevienu baltieti krievu armijai!

GUNĀRS VIKELIS

Ko iesākt ar karaklausības apliecībām? (LIMBAŽNIEKU VIEDOKLIS)

Pēdējā laikā no dažādiem Latvijas novadiem pienāk ziņas par iedzīvotāju atteikšanos no jebkādas saistības ar okupācijas armiju — PSRS Bruņotajiem Spēkiem, nodot karaklausības apliecības un reģistrēšanās biļetes kara komisariātos vai nosūtīt tās kopā ar motivātiem iesniegumiem republikas kara komisāram.

Līdz šim vismasveidīgākā akcija, atsakoties no karaklausības, notikusi Limbažos 25. martā, kad apliecības kara komisariātā nodeva gandrīz 240 rajona iedzīvotāji. Akciju organizēja LNNK Limbažu nodaļa un to atbalstīja arī Tautas frontes vietējās nodaļas valde, bet gājienā, kurā urna ar nodotajiem dokumentiem tika nogādāta kara komisariātā, piedalījās daudzi simti cilvēku.

Arī patlaban gandrīz katru dienu LTF telpās Limbažos ierodas pilsoņi, lai uzrakstītu iesniegumu par atteikšanos pakļauties svešai varai idejiskās pārliecības dēļ. Atzīstot sevi par Latvijas Republikas pilsoņiem, mums pieņemama ir tikai kalpošana neatkarīgas Latvijas Republikas armijai, nevis okupētās valsts karaspēkam. So tiesību normu ietver Ženevas konvencija, kuru parakstījis arī PSRS. Pasreiz apliecības jau nodevuši 280 rajona iedzīvotāji, tani skaitā vairāk nekā 50 jaunieši, kuriem iesaukums vēl priekšā, 18 rezerves virsnieki, bet pārējie ir ierindnieki.

Raksturīgi, ka atteikšanās no karaklausības ir aptverusi visu rajonu — arī laucinieki vairs nevelas doties uz mācībām vai arī novākt ražu svešā pusē. Kā jau to varēja paredzēt, sākusies arī pretdarbība

no kara komisariāta puses. Tiek ietekmēti iestāžu, organizāciju kadru daļu darbinieki, atbildīgas amatpersonas ciemu un pagastu izpildkomitejās. Mērķis ir viens — panākt no karaklausības atteikušos pilsoņu administratīvu sodīšanu vai pat atļaišanu no darba. Diemžēl joprojām spēkā ir likums, kas paredz karaklausības dokumentu uzrādīšanu, stājoties darbā, mainot dzīves vietu un citos gadījumos. Ko šajā situācijā darīt?

Lai aizstāvētu no karaklausības atteikušos, ir jābūt pilsoniskai drosmī, jābālstās uz gluži cilvēcisku taisnīguma apziņu. Diemžēl jāatzīst, ka Limbažu rajona Tautas deputātu padomei pietrūkst uzņēmības un atbildības sesijā pieņemt lēmumu, ar kuru uzdot iekšlietu daļai, uzņēmumiem, rajona centrālajai slimnīcai, organizācijām un iestādēm, veicot iedzīvotāju medicīniskās pārbaudes, pieņemšanu darbā, arī viņu dzīves vietas maiņas gadījumos nepieprasīt karaklausības dokumentus. Turklāt precedents jau ir — šādu lēmumu pieņēmusi Talsu rajona Tautas deputātu padome. Atliek tikai sekot!

Ir ļoti svarīgi, lai šajā akcijā iesaistītos ne tikai atsevišķi rajoni, bet gan pēc iespējas lielāks ļaužu skaits visā Latvijā. Domāju, ka Limbažu un Cēsu paraugam varētu sekot arī citi Vidzemes rajoni. Tāpat kā daudzkārt, svarīgus jautājumus risinot, arī tagad mēs varētu koordinēties, just viens otra atbalstu. Jo vairāk mūsu būs kopā, jo bezspēcīgāks kļūs pretinieks. Šāda rīcība līks arī Augstākajai Padomei pieņemt lēmumu Latvijas Republikas pilsoņu likumīgo tiesību aizstāvēšanai, no kuriem pats svāri-

Viens no protesta veidiem — karaklausības apliecību nodošana. «Svinīgais brīdīs» Limbažos.

gākais — atcelt tos pantus likumdošanā, kuri paredz administratīvo un kriminālsodu lietošanu gadījumos, kad iedzīvotāji atsakās no pakļaušanās PSRS Bruņotajiem Spēkiem. Bez tam — mums, jau

izdienējušajiem, ir jārāda priekšzīme tiem jauniešiem, kuri vēl nav izlemuši savu turpmāko rīcību. Vidzemes jaunieši Vai, izlemjot dienēt PSRS Bruņotajos Spēkos, esat apjautuši, kādas robežas sarāgāsiet, pret kuras tautas (varbūt

savas?) brīvības alkām vērsīsieties, kā neskaramību un drošību aizstāvēsiet?

INGUS KALNS,
LTF Limbažu nodaļas
līdzpriekšsēdētājs

Ziemeļi — negaidīta traģēdija vai neizbēgama likumsakarība?

Pārdomām:
Hantu-Mansu autonomais apvidus. Apbalvots ar Tautu Draudzības ordeni. Izrakšēti: nafta, dabasgāze, kūdra, kairu kristāli, dzelzsrūda, brūnogles. Iedzīvotāji: hanti un mansi — 6,9 procenti, krievi — 76,9 procenti, ņenci, komieši — 2 procenti.

kas gan lielās, gan mazās Ziemeļu tautas novedusi līdz pēdējai, līdz izstāšanās robežai. Kaut gan, ja griešam būt precīzi, dažas no mazajām tautām jau ir pārķepušas šo nevēlamo līniju. Paverojiet iepriekš minētos iedzīvotāju skaita procentus! Neviens no piemēriem pamatībai nepieder vairākums, pie tam šie dati ir iegūti pirms vairāk nekā desmit gadiem, bet pa to laiku pamatībai daudzums ir vēl vairāk sarucis. Toties kā izsmiekļis un reizē rūgta ironija ir ordenis, pie tam Tautu Draudzības, kas piešķirts visiem šiem apgabaliem un apvidiem pēc kārtas. Vai var izdzīvot tauta, kura šodien sevi izskaidā tikai pāris simtos, pat pāris desmitos? Kamēr lielajam brālīm bus arī vecākā, gudrākā un valdošā statuss, diez vai tas izdosies. Nu kaut vai tāda nianse: atcerieties, kā PSRS Tautas deputātu kongresā agresīvais vairākums izturējās pret ziemeļnieci J. Dankeri.

Viens no Ziemeļu tautu traģēdiju pastiprinošiem faktoriem ir milzīgās dabas bagātības, kuras atrodas viņu zeme, bet kuras viņi nevar paši izmantot pēc sava prāta. Ja kaut daļiņa no tur virs un zem zemes esošā būtu pašu ziemeļnieku rīcībā, tad tikai atlikt vien minēt, vai patiešām čukēš nevarētu tā naudoti skaitīt, kā par viņu stāsta anekdotē, vismaz tautas nedzīvot gaļēja nabadzībā. Taču viss — sākot ar naftu un zeltu līdz pat kokiem mežā — pieder vecākā brāļa resoriem un ministrijām. Piemē-

ram, Kokapstrādes ministrija neatļauj atstāt pašu iedzīvotāju vajadzībām pat piecus procentus no visiem kokmateriāliem. Ar iegūtās valūtas prāgs tiek sadalīts tā, lai pamatiedzīvotājiem nekā neilgtu. Piemēram, 75 procenti no visas valūtas summas, ko iegūst no Habarovskas novada dabas bagātībām, tiek Centram, bet par atlikušajiem 25 procentiem tiek gādāta tehnika, lai vēl labāk un ātrāk varētu izsaimniekot to, ko smiedz turienes daba. Iznāk divaina situācija: ekonomiskās blokažu ceļā tiek aplaupīta Lietuva, bet būtībā PSRS draudus īsteno, izmantojot un manipulojot ar citur salauptu.

Savulaik man bija iespēja pabūt Tjumeņas apgabalā, rajonos, kur strādā mūsu Latvijas cilvēki. Kas visvairāk pārsteidza? Tās ir šīs apvidus lidostas. Būtībā savdabīgs komunistiskā internacionālisma modelis, Piemēram, Surgutas lidosta. Tajā pudz un mudz dažādu tautību un vecumu cilvēki. Te salāsies kopā kosmopolīti, vieglas naudas ieguves tīkloji un visas Padomjuzemes. Apņūc cēlēt BAMU, tūlīt dodas uz jaunu trieciencelni, apņūc tur, dodas atkal citur. Zeme plaša, celtnu daudz. Ne visiem izdodas uzreiz atrast īsto «robuz», tādējādi par mājvietu kļūst lidosta, un kā jau tas homo sovieticus piederības, prasības ir minimālas, ja tik buftē ir ko iekost, tad jau var pārīst nakti arī uz lidostas grietas, palaga vieta pakļāto avi-

Senā hantu un mansu zeme tagad ir no vienas vietas nosepta ar naftas urbnasas torpiem un caurulēm. Bet pamatiedzīvotāji atbilstī pavisam nomaļus. Naftas Klon-daika izspiedusi no savas teritorijas arī viņu pamatnodarbi — briekļkopību. Toties hanti un mansi ir savdabīgi «civilizēti». Nafīnīki ir izplīdījuši «kultūrnēsēju» lomā, atnesot jaunu apģērbu — tiegrieku jeb pufaiņu un iepakizīnājuši ar ugunsdzirvi. Jā, ir jau tik tālu, ka vietējie absolūti nesma- dē odelonon, ko paši dēvē par «ciklon». Viens tāds ciklona meklē- tājis bija pat uzlauzis celnieku ciematīgu noliktavu.

Varenā Padomjzeme savu Zieme- ļu ofensīvu sāka ar cēlu mērķi — nest Ziemeļiem gaļu nakotni. Atce- rasimies, visu laiku taču tika skandināts, ka tieši padomju vara ziemeļniekiem atnesusi gara gaismu, likvidējusi analfabētismu. Ne- ņemos priest, cik daudz vēl ir analfabēti, bet par to, ka ļoti daudz no pamatiedzīvotājiem nemāk pat parakstīties, gan parliecinājos. Un ko gan var liecināt šis fakts, ka tikai 6 tautas no 26 Ziemeļos var mācīties savās nacionālajās skolās? Kā nekur citur pasaulē tieši Padomju Savienībā ir sludināts vienlīdzības princips, bet kas tad iznāk šajā piemērā, kura tauta tad ir tā labākā, kurai var būt sava nacionālā skola, un kura tad ir tā otršķirīgā, kurai nevar būt?

Diemžēl, lai kādas arī anekdotes neklistu par čukčiem, jāatzīst, ka viņiem laiku laikos bija tāds pie-

redzes un gudrības pūrs sakrāts, par kuru dižajam kaimiņam atliktu tikai brīnīties. Ziemeļnieki laiku laikos ir zinājuši, kas jādarā, lai skarbjos apstākļos izdzīvotu. Diemžēl tagadējā pseidocivilizācija no tā visa daudz ko ir atņēmusi. Piemēram, pārtikas ziņa. Vairs nav iespējams iegūt dabīgo medījumu, ierasto pārtiku. Arī apģērba ziņa. Jo izturēt lielo saļu taču palīdzēja tieši dabīgās kažokādas, kuras nu arī ziemeļniekiem kļūst par retumu. Trūkstot ierastajai barībai, apģēr- bam, strauji aug to pamatiedzīvo- tāju skaits, kas ir slimī, ļoti dau- dzī slimo ar tuberkulozi. Arī medi- cīniskā apkalpošana ir sliktā.

Bet kāda būtu mūsu nākotne, ja šobrīd neizšķirsimies par neatkāri- gu Latviju? Būtībā mūsu likteņos ir daudz līdzīga, tikai mums lai- kam ir palīdzējusi izdzīvot iepriekšējā pieredze un kultūra, kā arī tas, ka tik ilgi, cik šīs Zieme- ļu tautas, vēl neesam nodzīvojuši kopā ar lielo brālī. Taču viss jau liecinā par to, ka esam šajos piec- desmit gados strauji tuvojies sa- vai bēdīgai robežlīnijai. Tautas likums, darba tikums ir iznicināts, daudzi cilvēki, nerodot jēgu sa- vai dzīvei, sapinūsies divkosīgajā ideoloģijā un morālē, vai arī glu- zi vienkārši uzverto to kā viengio izklaidē objektu, ir nodzērušies. Daba izsaimniekota, jūra piecuo- kta. Šobrīd ir pēdējais brīdis, kad varam cerēt, ka izdosies vēlreiz pie- celties un atgūt zaudēto.

G. MATISONE

BALTIJAS CEĻŠ UN 1968. GADS ČEHOSLOVAKIJĀ

Marksmācītāji tradicionāli atzīst nāciju pašnoteiktības tiesības un kādēļ gan neatbalstīt Namībijas cīņu par neatkarību, kā pēc nesimpatizēt Kvebekas franču- ņiem vai ziemeļrietum Olsterā viņu centienos gūt lielāku patstāvību vai pat neatkarību attiecībā pret cen- trālajām varas iestādēm? Jautā- jusiems par nāciju pašnoteiktības tiesībām kļūst krietni sarežģītāks tad, kad šīs tiesības jārealizē padomju sistēmā — PSRS. Tad teorētiski ir kā pilnīgi skaidrs jautā- jusiems kļūst ārkārtīgi sarežģīts un pārvērtas smagā problēma, kura apdraudot ne tikai Padomju Sa- vienības, bet gan visas pasaules sta- bilitāti un labklājību.

Pārūves gadi, pakāpeniska sa- biedrības demokrātizācija nav aptu- rējusi Padomju valsts inerci naci- onālo problēmu risināšanā, kura izpaužas nesējā objektīvi novē- rētā tautu atmodas procesus un sēp- ti naidīgā attieksmē pret dažādu PSRS tautu (ne tikai Baltijas) pa- tiesas brīvības un neatkarības al- kāām. Tomēr 80. gadu beigās iezī- mējās pilnīgi jauna situācija — Maskava atieciās no «vecākā brā- ļa» tiesībām uz Austrumeiropas valstīm, ļaujot tām pašām meklēt savu ceļu un ideālus, izvēlēties principus, uz kuriem balstīsies un attīsīsies politiskā, ekonomiskā un kultūras dzīve. 1989. gada 4. de- cembrī 5 valstis, kuru karaspēks iebrauca Čehoslovākijā 1968. gada augustā, nosodīja šo militāro ak- ciju oficiālā paziņojumā. Starp ci- tu, Vissavienības mērogā (masu informācijas līdzekļu līmenī) arvien retāk izskan viedoklis, ka 1956. ga- dā Ungārijā padomju karaspēks cī- nījies ar kontrevolūciju — arī Ungārijā tā bija tautas revolūcija, nacionālā atmoda, kuru gan pava- dīja vardarbības eksesei.

Tas, kas kļuvis par pagātni Aus- trumeiropas valstīs, šodien ir aktuā- litāte Baltijas republikām. Var teikt, ka Latvija, Lietuva, Igaunija jūt 1968. gada elpu:

1) PSKP CK ģenerālsēkretārs b. L. Brežņevs pārmeta Čehoslo- vakijā KP I. sekretāram A. Dubčekam, ka prese un radio esot iz- slīdējuši no CKP kontroles un kļu- viši par labējo spēku ruporu. Si saruna notika jūlija beigās — 3 nedēļas pirms tam, kad padomju desantnieki 21. augusta naktī ieņē-

ma Prāgas aerodromu. Labējo spē- ku aktivitāte Baltijā, masu infor- mācijas līdzekļu izmantošana anti- socialistisko spēku interesēs — vai tās nav tās tēzes, kuras itin bieži atskan no augstām tribinēm Mas- kavā un ne tikai tur? Bet oratorus, ja par sprāsti — nevajag aizmirst to, kas savulaik tik ļoti palīdzējis Čehoslovākiju atgriezt uz «stā» ceļa.

2) Nereti dzirdam, ka notikumu attīstība Baltijā apdraudot pēc Ot- rās pasaules kara izveidojusās ro- bežas — to pārskatīšana vai izmai- nas tajās veicinot starptautisku sa- spēlējumu un nestabilitāti ne tikai Eiropā, 1968. gadā padomju valsts līderi čehu biedrīem skaidroja: «Jū- su robeža — tā ir mūsu robeža». Apsaucoties uz kara laikā padom- ju karavīru izletajām asinīm, če- hoslovakus aicināja sprāst, ka ro- bežas ir negrozāmas, t. i., neiz- skarama ir padomju ietekmes un interešu zona. Šobrīd Čehijas un Slovākijas Federatīvā Republika nav vairs PSRS «satelits» — tā stagnācijas gados Rietumos daž- kārt apzīmēja socialisma celtniecī- bas zemes Austrumeiropā, pasvītro- jot atkarību no Maskavas principiā- ļai jautājumu risināšanā. Baltija arī nav «satelits», taču neatkāri- ba — teoretiska un praktiska — vēl jāpanāk.

3) Pēc padomju versijas, 1968. gadā Prāgā amerikāņu tūristi īsten- bīda esot maskējies spēcīgu dienestu aģenti, gatavi uz graujošu darbi- bu. Arī no citām Rietumu valstīm slēpēni ierodoties «kaujinieki». Tas bija tikai mīts, bet arī pēc vairāk nekā 20 gadiem to cenšas atdzīvī- nāt un sameklēt Baltijas republi- kāslēpēna kaujinieku organizāci- jas, ieroču noliktavas utt. Iekot skaidri saprast, ka tikai PSRS Bruņotie Spēki var paglābt pilso- nu vardarbības eksesei.

4) 1968. gadā PSKP CK Politi- biroja locekļi sevišķi neapmierī- nāja tas, ka Čehoslovākijā uzskāta reformu politika un cīņa par «so- cialismu ar cilvēciņu seju» bez iepriekšējās saskaņošanas ar biedrīem Maskavā. Līdzīga situācija ir ar Lietuvas Republikas neatkarības atjaunošanu — PSRS prezidents neieibstī pret pašu valstiskās neat- karības ideju kā tādā — neapmier- nāja Lietuvas patstāvība šī jautā- juma izlemšanā.

5) b. A. Kosigins, atbildot uz A. Dubčeka iebildī, ka tauta atbal- sta partijas kursu un demonstrē to atbalsta rezolūcijas, sacīja: «Ko jūs te visu laiku runājat par kaut kādām rezolūcijām. Mēs tūlīt va- ram pievairties uz Maskavu, un mums atsūstīs tik daudz rezolūciju pret kontrevolūciju Čehoslovākijā, ka tas aizplīs šo zāli līdz pašiem griestiem.» Tāds bija princips — redzēt vai izlikties redzam tikai to, ko griebeja. Vai te nav līdzība ar Baltiju, ja PSKP CK paziņojumā par stāvokli Baltijas republikās (skat. «Cīņa», 1989, 29. aug.) tautu nacionālā atmoda reducēta uz «naci- onālistisko, ekstremistisko grupē- jumu», «pretpadomju kustības or- ganizētāju», «destruktoru, pretpa- domju un būtībā antinacionālo spē- ku darbību».

Tācu katrs salīdzinājums klibo, katrā analogijā ir nosacīts. Pret Varsavas līguma valstu ieburkumu Čehoslovākijā 1968. gadā protesta demonstrācija Sarkanajā laukumā izģēja 7 cilvēki (lielākā daļa no tiem drīz vien bija spiesta emigrēt). Tagad Baltijas ceļam ir daudz vai- rāk, nesalīdzināmi vairāk atbalstī- tāju padomju republikās un pasaules valstīs.

Čehoslovākijas notikumu laikā padomju līderi nelietoja tādas jē- dzienus kā nacionālā suverenitāte, valstiskā neatkarība... Tagad šādi vārdi atskan, tāpat kā solījums ne- lietot spēku un balstīties uz politi- skiem risinājumiem. 1968. gadā PSRS bija gatava pat uz starptau- tisku militāro konfliktu, ja tas iz- rādītos nepieciešams.

1989. gada rudeni radās anekdo- te — sijuarte paziņo lidmašīnas pa- zārierim, ka pēc dažām minūtēm lidmašīna nosedīs Prāgā, un ai- cina pagriezt pilkstenus par vienu stundu uz priekšu un par 21 gadu atpakaļ. Baltija arī grib pagriezt vestures pilksteni, taču atgriezties 1940. gadā un to dienu Latvijas Republikā nebūs iespējams — laika rats jāgriez uz priekšu un jāceļ no jauna tas, kas zaudēts. Un vēl jā- atceras, kas 1968. gadā ne tikai čehi un slovakī izvēlējās savu ce- ļu — izvēlī izdarīja arī Maskava, sagraujot tautas centienus. Tam sekoja ilgi stagnācijas gadi, kas dzīji skāra visu socialistisko valstu sistēmu. Kā būs šoreiz?

ARMANDS PAEGLIS,
 Latvijas Mākslas akadēmijas
 vecākais pasniezējs

Latvijas jauniešu tiesību aizstāvēšanas ligas «Ugunskrusts»

ATĢĀDINĀJUMS PAR SEVI

S. g. 21. janvārī LJTA «Uguns- krusts» sapulce pieņēma divas rezolūcijas, kuras nosūtīja adresā- tiem un cerēja, ka arī prese atsau- cigi reaģēs uz jauniešu darbību šā- jā ne tikai mums svarīgajā jautā- jumā.

Mūsu prasības ir radušas tikai daļu piepildījumu. LPSR AP pe- dejā sesija spēra soli uz priekšu. Bet darbs vēl nav padarīts, un jaunajai Augstākajai Padomei ir jāmaina tālāk mūsu — jauniešu — problēmas.

Tādēļ lūdzam nopublicēt šīs rezolūcijas, lai atgādinātu par sevi un paziņotu mūsu gatavību turpī- nāt iesāktu.

120 «Ugunskrusta» jaunieši ir atteikušies no dienesta ne tikai po- litisku, bet arī pacifistisku un reli- giozu apsvērumu dēļ. Mēs iestā- jāmies par demilitarizāciju un Lat- vijas neitralitāti, kas arī ir «Uguns- krusta» darba komitejas «Zēnē- va-49» darbības pamatā, tādēļ savas organizācijas rindās apvienojam li- dzīga uzskata jauniešus, iela daļa mūsu biedru ir arī Latvijas Paci- fistu kustības dalībnieki. Savu- kārt šobrīd topošā Latvijas komite- ja «Zēnēva-49» apvie- nos tos, kuri atisakās no dienesta PSRS BS, ti- kai Zēnēvas 1949. g. konvencijas vadītā, un pēc savas pārliecības ir roskaņoli savulaik dienēt LR armī- jā. Pie tam ne mūsu organizācija, ne Latvijas Cilvēka tiesību aizstā- vēšanas liga neuzskata, ka šos pro- cesus labvēlīgi ietekmēs kampan- veidīga darbošanās ar karaklausī- bas aplieciņu savākšanu un nodō- šanu. Tā mūs neatbrīvo no dienē- sta, tā ir tikai pilsoniskās nepa- kļaušanās ārēja izpauzme, kura diemžēl nav papildināta un balstī- ta ar dziļāku politisku stratēģiju un takliku un var tikai negatīvi ietekmēt šos procesus. Tādēļ neva- ram atstāt bez uzmanības informā- cijas sagrozišanu «Atmodas» s. g. 10. numurā, ka LCTAL 6. martā ir organizējusi karaklausības apliecī- nu savākšanu. Informācija par pa- sākumu bija lasāma «L.» pirms un pēc šī notikuma, mūsaprāt, tā ob- jektīvi atspoguļoja notikū.

LJTA «Ugunskrusts» savā darbībā bieži nākas saskarties ar faktu sagrozišanu un dažādiem pārpratu- niem. «Jelgavnieka» 1990. g. mar-

la otrajā numurā publicētajā materi- ālā topošā Latvijas komiteja «Zē- nēva-49» minēta kā «Ugunskrusta» viena darba grupa.

Lai izvairītos no tamlīdzīgiem pārpratumiem un vispār uzskatō rosaukumu «Zēnēva-49» par lietu, jo mūsu darbības pamata nav tikai Zēnēvas konvencija, padome sēdē 10. martā nolēma to mainīt, atce- ļot vārdu «Zēnēva-49». Šobrīd darba grupa, kas nodarbojas ar armijas jautājumiem, sauca «de- militarizācijas komiteja».

«Ugunskrusts» sadarbībā ar LCTAL, LPK un «Gaismas akci- ja» Latvijas nodāja jaunu un dar- ris visu, lai apzinātu jauniešus, kuri atisakās no dienesta, nodrošinātu viņu juridisko aizsardzību un poli- tisko izģtošanu.

Latvijas un mūsu problēmas nav atrisināmas tikai ar PSRS BS sta- tusa noteikšanu un iespējami nedie- nēt šajā karaspēkā. Mūsu problē- mu risinājumiem mēs redzam iespējā izvēlēties savu dzīves ceļu vai nu saistībā ar izvēlēto specialitāti, vai par tādā izvēloties darbu Latvijas robežapsardzē vai iekšējā kara- spēka formējums, bet ne Latvijas aktīvajā armijā, kura atkal slēgtu militārās savienības un izvietotu kara bāzes uz mūsu Latvijas zemes. Mēs to nevēlamies!

Tādēļ turpināsim cīnīties par Latvijas nakotni, cienot tās pagā- ni, bet neļaujot spēkulet ar to.

Tādēļ visus no dienesta atteiku- šos, iesaukumus PSRS BS pa- kļautos un visus tos jauniešus, kuri ir ar mums vienisprātis, lū- dzam zvānīt:

LJTA «UGUNSKRUSTS»

Rīgas nod.	(518628)
Tukuma nod.	(22646)
Cēsu nod.	(78357)
Talsu nod.	(24104)
Ogres nod.	(24352)
Valmieras nod.	(35398)
Kuldigas nod.	(24103)
Babites nod.	(91917)
Ventspils nod.	(21205)
Daugavpils nod.	(43429)
Jēkabpils nod.	(36300)

Būst arī gaiditi «Ugunskrusta» mitnē kultūras namā «Draudzība» Rīgā, Tiltā ielā 32, 2. stāvā. Satik- sme ar 3. troļēbūsi līdz galietaurai. Darba dienas no pl. 17 līdz 20, tel. 391698, 391748.

ARHĪVU DOKUMENTI PAR 1940. GADU

Kā Latvijas policisti gribēja apturēt «revolūciju»

Piedāvājam izlasīt (nedaudz saīsinātā veidā) «audzinošo pārrunu konspektu» ar nosaukumu «Kas jāzina lauciniekiem — zemes īpašniekiem». 1940. g. janvāra beigās to sagrāba policijas iecirkņu priekšnieki visā Latvijā, un viņu pienākums bija iepazīstināt ar tā saturu policijas kārtībniekus. Šis dokuments ar atzīmi «neizpaužams» ir interesants Latvijas līdētājam raksturotājam. II pasaules kara sākumā, kad Latvijas preste stingri ievēroja neitralitātes principu, lai neaizkaitinātu vienu vai otru lielvalsti, bija jūtams tādas informācijas trūkums, kura adekvāti reaģētu uz sabiedrības augošu satraukumu par valsts turpmāko likteni. Kā teikts dokumenta ievadā, «sakarā ar noslēgtajiem savstarpējās palīdzības līgumiem starp Baltijas valstīm un Padomju Savienību, mūsmāju komunistu agitatori cenšas pastiprināt savu pagrīdes darbību, pret ko mums jābūt sagatavotiem». Lasītāja ziņa ir novērtēt, cik lielā mērā materiāla anonīmie autori spējuši pārdezt Latvijas zemniecības «gaīšo nākotni», kas aizsākās tikai dažus mēnešus vēlāk.

«Pēc būtības komunistiskai agitācijai nav izredzes gūt kādu piekrišanu mūsu zemes iedzīvotāju plašākos slāņos. Privatīpašuma tiesību neatzīšana, kas ir komunistu programmas pamats, latvietim nav pieņemams. Sai ziņa komunistu propagandai, kā to rādīja piedzīvojumi bijušā Krievijā, un kā mēs to pieredzējam arī Latvijā, lielinieku šajā valdīšanas laikā 1919. gadā, sevišķi nepieņemams elements ir laucinieki — zemes īpašnieki. «Katram savs kaktiņš, savs stūrītis zemes» bija lozungis, ar kuru mēs gājām brīvas cīņās pret ierbruksim lieliniekiem un uzvarējām. Tādēļ iepriekšējo neveiksmīgo piedzīvojumu mācīti, komunisti, lai gūtu kādus panākumus savai propagandai pret lauciniekiem — zemes īpašniekiem (kuri taču ir kat-

ras lauksaimnieciskās valsts pamats), savā agitācijā tagad sākuši pielietot jaunu taktiku.

Ir novērots, ka komunistu agitatori mēģina zemniekiem iestādīt, ka «tagad vairs neesot kā agrāk!» Komunisti gan atzīst, ka uz laukiem padomju saimniecības (sovhozi un kolhozi) esot labāks saimniecības veids, bet ja kādam labāk patīkot palikt un saimniekot uz savas privatīpašuma zemes, tad komunisti to nevienu neliedzof (pasv. mans — V.L.). Komunisti esot labvēlīgi zemes apstrādātājiem un pirmās darbs, ko viņi darītu, nākot pie varas Latvijā, būtu visu zemes parādu atlaišana un nodokļu atdošana lauciniekiem. Protams — kā lai vienkārši ar neapzinīgu cilvēku, tādas vilniņas «gudrības» saklausīties, nesāktu gaidīt komunistus atpēlētām rokām!

Lai cīnītos ar šādu komunistisku melnīgu agitāciju, pietiek atcerēties, ko par zemes jautajumiem raksta komunistu barveži. Tā, piemēram, latviešu komunistu barvežis Stučka lielinieku laikrakstā «Cīņa» savā laikā rakstīja: «Mēs neslēpjam, ka par lauksaimniecības pamatu atzīstam vienīgi lielsaimniecību, bet lai nodrošinātos ar pārtiku, mēs visādi atbalstījam arī mazos un vidējos ražotājus. Tā kā ražas novākšana notiek strādnieku acu priekšā, mēs cerējam, ka saražotos produktus zemnieki nevarēs noslēpt un tos varēsīm sīki reģistrēt. Bet mēs arī labi zinām, ka mūsu ieviestā 8 stundu darba diena uz laukiem un arī citi mūsu darba noteikumi vidējam saimniecībam pie viņu saimniecības mēģinājumā nebūs pa spēkam un tādēļ varējam sagaidīt, ka notiks šādu saimniecību «labprātīgu» pāriešana padomju saimniecības!»

Vārdu «labprātīga» Stučka cīniski raksta pēdējās, jo taču skaidrs, kas tā būs par labprātību, kad saimnieks — zemes īpašnieks, nevarēdams pie 8 stundu darba

dienas savu zemi kārtīgi apsaimniekot, turklāt vēl piespiests savus ražojumus gandrīz par velti nodot pagastu padomēm, būs spiests izbeigt saimniecību un sava īpašuma un pāriet uz kolhozu, kļūstot tāda kārtā par kalpu «lielinieku muižā», kur to sagaida visi muižas kalpa «priekši». Tādā komunistu agitatori runā patiesību: komunistiem nav nekādas vajadzības lieki sacelt pret sevi naudu, atņemot tūlīt zemes īpašniekiem viņu zemi ar varu, jo ar laiku zemnieki būs paši spiesti no privatās saimniecības atteikties, lai nenomirtu bādā vai netiktu nošauti kā «kontrrevolūcionāri» un «skulaki», ja nespēju pildīt viņiem uzstādītās prasības nodot lielinieku komitejām labību vairāk nekā pašiem paaudzī!

Pats Stučka pamācoši saka, ka te «vajadzīga ļoti uzmanīga un gudra rīcība šādas lielinieku politikas izvešanai, lai tā neizsalkinātu asus nemierus». Bet, kā mēs to pieredzējam, citi latviešu komunisti nebija tik «gudri» kā viņu vadonis Stučka un rikojās ar plašu roku, kā jau to prasa partijās programma: zemniekiem atņēma mājas ar visu dzīvo un nedzīvo inventāru un pašus dzina ar varu pāriet un strādāt kolhozos. Kāds bija šādas rīcības rezultāts, liecina pats Stučka, rakstīdams: «Katrš, kas pastaigājies pa Latvijas laukiem, dabū dzirdēt, ka tur ar vārdu «komūna» laudīs tiešus savus bērnus un muļķus.»

Isto ainu uz laukiem, kur 1919. g. pie mums valdīja lielinieku komitejas, spļīti raksturo šāda vēstule, rakstīta komunistu vadonim Stučkam no Vidzemes: «Es dzīvoju ar sliktu sievu un 8 bērniem uz 1 1/2 desetinām zemes. Ne es, ne mana ģimene nekad nav ekspluatējusi ticis pilsonus, turpināt pats esmu ticis sakropļots no baronu suņiem. Esam 10 cilvēki, darba nespējīgi un bērni (vienīgajam dēlam tikai

10 gadi). Es piepīru meža gabaliņu malkai, par ko izdevu visu savu ietaupījumu. Komunistu vara tagad man šo meža gabaliņu atņēmuši un man no sava paša meža gabaliņa nākas atreizt pīrk malku. Bet tā kā man naudas nav, vajadzēs nosalt. Komunistu vara ievēd klausas, kādas neatceros pat muižnieku laikos. Man, kroplim, vietējā komunistu izpildu komiteja pāvēl liet malkas vedējos un dot šķūtiņi. Ne es, ne mans 10 gadus vecais puika to izpildīt nevaram, jo pat ratu man nav. Vai tiešām tādēļ mūs var skaitīt par kontrrevolūcionāriem? (...) Šādi lielinieciskās «parādīzes» apstākļi, cik var spīriest, nav iepriecinājuši pat lielinieku barvedi un viņš nesaprasānā izsaucas: «Vai tiešām visas grūtības mūsu cīņā atkal uzliktas tikai nābagiem?» Pēc viņa domām ar «ieilpīgo veci» pagasta izpildu komiteja nav pratusi apieties. Sīni gadījumā esot vajadzējis vecim labi izskaidrot, ka jaunā sabiedriskā iekārta ir taču domāta viņa paša labā, un kādus jautājumus un labumus tā viņam sola. Ja nu tomēr «vecis» arī pēc tam nebūtu gribējis šķīrties no sava «svēta» īpašuma, tad viņam varētu uz laiku to vēl atstāt. Pēc 2 vai 3 gadiem varētu ar viņu atkal aprunāties, un tad droši vien viņš pats saprastu, ka labāk pāriet un strādāt komūnā. Protams, par komunistu vajagot gan agītiēt ar vārdiem un darbiem, bet — uzmanīgi. Vārot bū, ka šādas «dēcītības» dēļ uz laiku ražošana gan samazinātos(!), toties netīkot sakomponētā pāli komunistā ideja un nebusot jāpīdēzvo tas, ka uz laukiem pat kalpi bezzemnieki «baīdoties no ikviena komunistā kā velna». Malienas apgalabā esot notīkušas sacelšanās, kurās piedalījušies tieši bezzemnieki. Latviešu bezzemniekos gan palīcīs vecs naidis pret muižniekiem, bet tāni pat laikā viņos esot arī ieperīnājis ļoti stiprs «īpašuma instīnktis».

Vislielāko prēstību komunistiem nākoties sastapt tieši tur, kur kalpu laudīm bijis «savs zīrdzīņš un gabaliņš zemes!»

Kā mēs zinām, zemnieku prēšanas komunistu nodomātai zemes atsavināšanai un vardarbībai pie ražas atņēšanas beidzot noveda t.s. «Padomju Latviju» pie bāda, no kā pirmā kārtā nācas cīst pilsetu strādniekiem. Tādēļ saprotams, ka arī pilsetu strādnieki, kas sākumā bija lielinieciskā karstākie pīekīrtēji, pedīgi sāka kurnēt un bija laimīgi, kad mūsu nacionālā armija padzina komunistus līdz ar viņu barvežiem pāri Latvijas robežai. Jo patiesi — kam tagad, mūsu brīvajā un neatkarīgajā Latvījas valstī ir jēbkad trūcis darba un maizes.

Latvietis pēc savas dabas cenas pēc kāda īpašuma, vai tas būtu pilsetās vai uz laukiem, un cieši turas pie uzskata, ka «kopā cūkas nebarojas». Latvietis nespēj atteikties no «sava kaktiņa, sava stūrītīša zemes» un negrib strādāt kopīgi un ēst no vienas bļodas ar sliņķi, kā tas ir lielinieku nodibinātās kopsaimniecībās, jo pedējās ir tas pats, kas agrākās kungu muižas, kur visi ir tikai gājēji — kalpi, bet barona vīru izpīlā kāds komunistu uzīcības vīrs — komīdsārs. Kā apzīnīgs latvietis visos laikos ienīdis kungu muižu, tā las ienīst un vienmēr ienīdis arī lielinieku muižās — sovhozus un kolhozus. Tādēļ mēs varam būt droši, ka komunistu agitatoriem, kas slepenībā musīna vientiesīgākos laudīs gādīt komunistā varas laiku atgriešanos Latvijā, nevar būt nekādu panākumu, ja vien ikviens latvietis būs mācīts patīt komunistā isto seju. To darīt ir mūsu pienākums, sarunās un pārrunās ar lauku laudīm un strādniekiem paskaidrojot un atmaskojot lielinieku agitatoru viltu un isto nolūkus...

Sagatavoja V. LUCANS

KAS GAN VISS NENOTIEK PASAULĒ!

Mieru, tikai mieru!

Šajā fotogrāfijā, kuru nesen publicēja Limbažu rajona laikraksts «Progress», redzamais kara transportieris kādudien bija manāms Limbažos gan vienā, gan otrā vietā. «Progress», sprēdzams, ka varbūt tanki turpmāk būs itin ikdienišķa parādība, taujāja: vai tas būtu uzskatāms par draudzīgu vai draudīgu sveicīenu no Centra? Tikamāk gan, ka par nejaušu, jo šepat taču svešā armija ar visu sa-

vu kara tehniku vien ir, un kur no tās dēties? Vai tad nezīnājam, ka tagad brīnāmies?

Varbūt labāk «neredzēt» šos transportierus, tankus, lidmašīnas... Tā telkt, mums katram ir savs ceļš, un kaut Dievs dotu, ka tie nekad nekurstotos. Tālab — «mieru, tikai mieru!»

KĀDS LOTI MIERMILIGS LIMBAŽNIEKS

«TĀLAVA» INFORMĒ

Apmeklētājus pieņem katru pīrdmēnu Valmierā, Pionieru ielā 1, no pl. 14 līdz 18. Tālrūnis: Valmierā (kods 242) 23988 (redaktoram). Sludinājumu pieņem Valmierā, Ļeņina ielā 9 (Jaunatnes centrā), no pl. 9 līdz 12 līdz 13.30 līdz 16.

Sludinājumu mūsu izdevumā varat ievietot arī ar garantijas vēstules stārpniecību un pēcmaksu. Samaksa — ar pārskaitījumu vai skaidrā naudā pēc valsts izcenojumiem.

VCBB (Vidzemes Centrālais Baumu birojs)

Avīzes pārļapojoj

Par ko runāja un nerunāja A. Kauls?

Nu jau tā kā bija norīmušas runas un sātraukums, ko sacēla A. Kaula bēdīgi sensacionālais telegramologs. Taču izradās, šī runa ir veiksmīgi panākusi to, ko no tās varēja gaidīt, proti, savējtie ir sarpatūsies. Un informatīvais bijetens «Jēginstv» (Nr. 10) ar lielu saījūmu šo runu publicē pat otrajā lappusē. Interfrontīši, izmantojot izdevību, bijetena slējas A. Kaulu sveic arī ar tā ievēlēšanu PRSR prezidenta padomē. Kāda vienprātība un sprāsāšanās! Pīblīdīsim, ka A. Kaula monologs tiek publicēts ar virsrakstu «Ja prizivaju k razumu».

RADIOKLASITĀJI

CĒSU KLAČAS

Baumo, ka mūsu rajona jaunais zemnieks Kauls savā jaunsaīmniecībā gatavojoties uzstādīt iāzera iekārtu, lai kā Krievijas ķeizara Mihaila II padomes locekļis neatkarīgajā Latvijā justos drošībā. Kāda cita velna pēc gan viņam vajadzīga augstspīeguma līnija?

Baumo, ka pateicībā pret legūto zemes pīkēi Amatas krastos jaunais zemnieks Kauls agrofirmas «Arāiši» priekšēdim Janim Bāliņam izgādājis jaunu dienesta «Volgu», bet rajona izpīlākomitejas priekšēdētāja vietnīekam Janim Herbstam jau grabēt sākušo «Volgu» savas agrofirmas spīedarbnīcās kapitālī saremontējis. Jā, Herbsta kunga dienesta līmuzīns šībrīd spīd un laistās...

Baumo, ka isti rīktīgi ar to zemes pleķa pīekšīršanu jaunajam zemniekam Kaulam neesot vīs, sākot jau ar agrofirmas «Arāiši» valdes lēmumu. Lai nu to bīldi darītu klāru, rajona padomes deputāti izveidojusi īpašu spīekomīslīju.

Baumās no Cēsu tīrgus sīevām uzklausīja

K. HERKULESS, kas tuvākajā laikā nolēmis palīdzīties cēsnieku klačas par deficīto pīecū sadalī

Valmieras rajona informācijas aģentūras «Tauta Baumo» ārštata autors uzīnājīs, ka viens no kādreizējam deputātu kandidātiem par sevi agīvējīs un balis vācis N rajona N ciema teritorijā dislocētājā N raķesu bāzē.

Pagājušā gada nogalē pīenāca bauma, ka vienam bijušajam AP deputātam esot bīriesmīgi pavīciejis: vīņš skaidrā dienas laikā veikalā «uzskrējis vīrsū» un ļoti likumīgā kārtā nopīrcis televīzoru «Panasonic» un šīs pašās markas videomagnetofonu. Jā, baumas atbīlst patīesībai! Laj nu jaunie aparāti labi rāda!

Runā, ka jaunā PSKP filiāles vadība esot solījūsies izdarīt tīrīšanu Latvījas Valsts televīzijas un radio-komitejas kolektīvā vīsmaz par 98 procentiem.

«Tālava» — LTF Vidzemes novada informatīvs izdevums.

Iznāk reizi nedēļā, ceturtdienās, latviešu valodā.

Izdevējs — LTF Valkas rajona nodala, 228650, Valkā, Zvaīzgūņu ielā 12.

Redakcijas adrese: 228600, Valmierā, Pionieru ielā 1. Tālrūnis 23988 (redaktorē), 23212 (redaktora vietnīekam).

Adrese vēstulēm un korespondencē: 228600, Valmierā, a. k. 206.

Salikts un īspīestis Valmieras tīpogrāfijā «Līesmas», 228600, Valmierā, A. Upiša ielā 7.

1 uzsk. īspīedīloksne. Ofseta īspīedīdums.

REDAKTORE INESE VINKLERE

Par publicēto materiālu faktū pa-zīreibu un precīzīti atbīldī autori. P. 2194 T. 15.000.